

V březnovém čísle Zpráv Volných směrů pojednává p. Ota-
kar Novotný o uměleckém školství a praví v podstatě toto:
Stávající školy nevyhovují, nechť se zřídí nové školy přípravné,
odborné a vysoké. Škola přípravná, přístupná absolventům
čtyř nižších škol středních bez přijímací zkoušky, bude po dvě
léta otvírati žákům oči pro výtvarné hledění; vyučovati se
bude hodně kreslení a modelování dle přírody, přirozenému
slohu a zásadám uměleckého tvoření nejprve dnes, v druhé
řadě v dobách minulých. Dále bude se přípravná škola za-
bývati jinými předměty a cizími jazyky. Třetí ročník byl by
přípravou ke škole vysoké, v němž vyučovalo by se dějinám
a filosofii umění, posluchači byli by informováni o jiných
uměních. První dva ročníky přípravné školy mají býti prů-
pravou pro školy odborné, leč i do těchto mohli by — po při-
jímací zkoušce — vstoupiti absolventi stejně cenných tříd
školy střední.

Dále navrhuje se, aby školy odborné byly děleny předmětně
a místně a poskytovaly možnost praktické práce v dílnách.
Školení bylo by nejméně dvouleté, individuální, bez osnov,
převážně praktické; učitel zvláště dobře volený znamenal by
program.

Třetím stupněm byla by vysoká škola umělecká, do ní by
vstupovali přísně volení a posvěcení žáci ze škol odborných,
výminečně absolventi škol středních. Třetí absolvovaný rok
školy přípravné má býti pro vstup do vysoké školy vždy závaz-
ný. V této škole přerodovali by se řemeslníci v pravé umělce.
Liberálnost ve volbě učitele, jeho pracovní a výchovné metody,
vyhrocena bude až k nejvyššímu možnému stupni.

Takovéto změny školství znamenají relativní nápravu, leč
o některém tvrzení lze pochybovati. Bude někdy škola sítém,
kterému by se nevyhnul jediný opravdový talent a v němž jedi-

ný jalový by nezůstal? A jest si přáti takového školního třídění?

Dle schopností projevených ve škole se mnoho nepozná a sám citovaný článek na jiném místě dí, že by se v nových školách přihlíželo i k případnému pozdnímu dozrávání žákovu, to jest učitelé bylo se obracet k slibům a nápovědi schopností; tak prosívání bylo by jen podmíněčné.

Pan O. Novotný žádá si dále většího vzdělání všeobecného, leč navrhuje-li školení většinou odborné od čtrnácti let, zbude na ono všeobecné času? Řemeslnická práce zajisté sama vzdělává a propůjčuje soudnosti, avšak pro umělce jest s prospěchem, má-li skutečné vědomosti, nejen názor o současné vzdělanosti. Jest třeba, aby poznal i jiné disciplíny, žádná z věd, byť byla sebeodlehlejší, není pro něho zbytečná, neboť vše tvoří krásnou obdobu v jeho díle. Častá samolibá povrchnost žáků uměleckých škol nemůže se lépe vymýtiti než tím, že se jim ukáže nezbytná pospolitosť veškeré tvorby. Moderní umělec musí spolupracovati se vším děním, a co více, má býti na jeho vrcholi.

Cit a odborné školení jsou důležité složky, leč malíř, jenž má jen tyto vlastnosti, jest v nevýhodě.

Vraceje se k citovanému článku, odvažují se tvrzení, že umělecké školy nemají vychovávat umělců, nýbrž poskytnouti možnost co nejúplněji se vzdělati v malířství, sochařství atd. Takovéto školy měly by býti organizovány jako ústavy universitní a přístupny absolventům škol odborných a středních. Poněvadž pak jde o každého jednotlivce, měli by se žáci středních škol seznamovati s výtvarným uměním závazně a systematicky právě tak jako s jiným předmětem.

Výtvarnému umění vyučovati mají profesori na vysoké škole aprobovaní (kteří by ovšem nemuseli býti umělci). Není sporu o tom, že by vyučování tomuto předmětu přineslo mnoho užitku i tomu, kdo by nepomýšlel na to státi se umělcem nebo učitelem a nadto snad mnozí, majíce příležitost, dali by najevo svoje schopnosti během osmiletého studia.

Na výtvarných fakultách slyšeli by posluchači přednášky a pracovali by svobodně v dílnách, volba profesorů byla by rovněž svobodná. Z těchto ústavů vycházeli by středoškolští učitelé výtvarných umění, avšak škola byla by především průpravou k samostatné tvorbě umělecké, jako university k činnosti vědecké.